A 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

Javaslat a

„Győr-keresztek története”

a Győri Értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

.....

Prof. Dr. Dézsi Csaba András
Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának polgármestere

Győr, 2021. május 5.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Prof. Dr. Dézsi Csaba András polgármester

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Prof. Dr. Dézsi Csaba András
Levelezési cím: 9021 Győr, Városház tér 1.
Telefonszám: 0696/500-177
E-mail cím: polgarmester@gyor-ph.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: ***„Győr-keresztek története"***

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

- *kulturális örökség*

a szakterületi besorolás indokolása:

A Győr-keresztek és történetük nem csupán Győr város történelmének meghatározó mementói, hanem kultúrájának is emblematikus kincsei, melyek meghatározták Győr múltját és meghatározzák a jelenét is.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- *nem*

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Magyarország, Ausztria és Németország.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- *települési*

amely értéktár neve: *Győri Értéktár*

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A győri keresztek kiemelt jelentőségű történelmi kordokumentumok, melyek 1598-óta állnak főként Ausztria és Magyarország területén, és hirdetik annak emlékét, hogy Győr volt abban az időben a keresztény Európa védőbástyája. 1598-ba ugyanis, négyévnyi megszállás után Pálffy Miklós és Adolf von Schwarzenberg hadainak cseles rajtaütéssel sikerült visszafoglalniuk a várat, s ezzel megvédték közvetlenül Bécset, és egész Európát is. 1598. április 25-én Rudolf király és a császár nevében báró Stotzingen Ruprecht, Alsó-Ausztria első

helytartója, Szarvkő ura, Rudolf császár nevében elrendelte, hogy Győr visszafoglalása emlékére Alsó- és Felső-Ausztria minden községe útjain, szorosain, határain a kidőlt, vagy az idők viszontagsága által megviselt kereszteket, szobrokat két hónap leforgása alatt megújítsák, kereszttel lássák el és akár kőre, akár vaspléhre könnyen olvasható, fekete betűkkel véssék vagy írják reá ez emléksorokat: „Sag Gott, dem Herrn, lob und Dank, dass Raab wieder kommen in der Christen Hand"; Mondj Istennek dicséretet, hálát, hogy visszaadta nekünk Győr várát. Innen származik a képoszlopok egy csoportjának Győri-kereszt, Raaber-kreuz elnevezése.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Győr város dicsőségét hirdetik Európa-szerte, a város történelmének fontos része. Győr város felszabadításának jelképe, valamint a kereszténység egy legfőbb védőbástyájának visszavételét szimbolizálja. Európa így fejezte ki háláját Győrnek azért, mert megállította az oszmán birodalom terjeszkedését.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Mohl Antal: Győr eleste és visszavétele. 1594-1598. Győr, Győregyházmegye Könyvsajtója, 1913.

Perger Gyula: Képoszlopok a Kisalföldön. In: A Kisalföld népi építészete. (A Győrött 1993. május 24-25-én megrendezett konferencia anyaga)

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

-

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m)* pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

1. melléklet

2. melléklet

✉ 9022 Győr, Rákóczi Ferenc út 1. 9001 Pf: 648 ☎: 96/ 312-288, 518-742☎ /fax:518-742
E-mail: leveltar.gyor@gmail.com * honlap: https://gyorileveltar.hu/
Műszaki részleg: 9024 Győr Külső Baross Gábor út 61-63. ☎ /fax:423-654

Tárgy: A GYŐRI KERESZT LEGENDÁJÁNAK A FELVÉTE A GYŐRI ÉRTÉKTÁRBA

Iktatószám: **95/2021**

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Közismert, hogy 1598. március 28-án Győrt négyévi török megszállás után Pálffy Miklós és Adolf von Schwarzenberg hadainak cseles rajtaütéssel sikerült visszafoglalniuk, s ezzel megvédték közvetlenül Bécset, de egész Európát is. Győr felszabadítását Európa-szerte ünneplés követte. Bécsben, Prágában, a birodalmi városokban, Rómában és Velencében, sőt még Madridban is hálaadó istentiszteletekkel, körmenetekkel „köszöntötték a kereszténység egyik legfőbb védőgátjának visszavételét."
1598-ban, II. Rudolf császár rendelete alapján Győr-kereszteket állítottak Magyarországon, Ausztriában, s néhányat Németországban is. A rendelet előírta azt is, hogy milyen szöveg kerüljön a keresztekre. Ezekkel egész Európa fejezte ki háláját Győrnek azért, mert megállította az oszmán birodalom terjeszkedését. Európa-szerte jelenleg 24 db Győr-keresztről tudunk. Sajnos a feliratok az idők során megkoptak, vagy esetenként lekerültek a keresztről. A pestisjárvány után pedig sokan azt hitték, hogy a keresztek a betegség áldozatainak szólnak.

Napjainkra a feledés homályába merült a győri keresztek története, ezért javaslom, hogy ez az esemény is foglalja el méltó helyét a Győri Értéktárban. Városunk hadtörténetében az első helyet foglalja el Győr visszavétele, itt a vaskakas legendája már általánosan ismert, míg a győri kereszt történetét kevesen ismerik. Ez is indokolja a javaslat elfogadását!

Győr, 2021. május 5.

Tisztelettel:

Bana József
levéltárigazgató

3. melléklet

Hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott Prof. Dr. Dézsi Csaba András Győr Megyei Jogú Város polgármestere hozzájárulok az általam benyújtott javaslatban megadott adatok kezeléséhez, továbbá a benyújtott teljes dokumentáció, a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználásához.

Továbbá nyilatkozom, hogy a nem saját készítésű dokumentumok tekintetében az adott dokumentum tulajdonosa hozzájárult a térítésmentes szabad felhasználáshoz, mely magában foglalja a nyilvánosságra hozatalt a helyi értékek adminisztrációja, archiválása és népszerűsítése érdekében.

Győr, 2021. május 5.

.....

Javaslattevő aláírása